

tingué des dels primers moments una clara visió del que *a posteriori* hem descobert: el sentit col·lectivista del treball científic; no d'anullació de la personalitat, sinó de cooperació d'aquesta personalitat en disciplinar-la en un treball comú. Treballa no solament a la vista dels deixebles i ajudants, sinó que emprèn investigacions en col·laboració amb ells i no dubta d'unir el seu nom, ja preclar, al d'altres gairebé desconeguts fins llavors en el món científic.

La seva bonhomia i noblesa científica fan que el Laboratori Municipal del Parc esdevingui un Institut pedagògic; la funció urbana i burocràtica és marginada i superada, potser, per la funció educativa d'uns homes que tenien d'estructurar més tard en la nostra terra i altres terres la protecció del poble per la Ciència, i allí s'insinistraven a dirigir Instituts i laboratoris. Ensem avivaven junt amb ell el neguit d'encarar-se amb la veritat, de cercar-la amb dalit.

Perquè el Mestre, ensems que els ensenyava les tècniques més acurades de l'ofici, els hi sabia empeltar el seu exemple, la passió per la Ciència. Aquesta és la característica d'En Turró: un apassionat per la Ciència. No recitava el que molta gent apartada del món científic no ha sabut descobrir encara, que en la Ciència hi entra tanta passió i sensibilitat com en qualsevulla altra especulació espiritual. No la supera pas l'artista; trobar una veritat o una llei natural, necessita un trasbalsament anímic tan intens com la creació d'un poema, d'una tela o d'una escultura immortal; i és que el descobriment d'una veritat és també una creació.

Turró s'havia donat tot ell a l'especulació científica; el seu pensament no vagava gens; era un filabarquí que foradava sempre. Les seves idees eren llançades sempre lluny, tan lluny que molts cops, per manca de mitjans tècnics en resseguir el camí, preveu i perfila gairebé descobriments que portaran el nom d'un altre savi com esdevingué amb els seus treballs sobre la circulació incorporats a la Ciència sense que el seu nom consti per res.

* * *

Amb els seus estudis intervingué en la discussió entre humoristes i solidistes sobre la immunitat. Entre els qui veien, amb Buchner, en el plas-

ma l'únic òrgan de bacteriolisi defensiva, perquè els fets així els hi ensenyava; i els qui creien, amb Metchnikoff al cap, que els leucocits en fagocitar les bactèries explicaven el problema de la nostra immunitat—i els fets també els hi donaven la raó, —Turró, en múltiples treballs cada vegada més complets i més precisos, demostrà que aquesta funció bacteriolítica no és exclusiva dels leucocits solament sinó també de tots els teixits i per bé que el plasma sembla exercir aquesta funció és perquè hi van a parar les substàncies elaborades per aquells. I més tard, quan a l'escalf de les doctrines d'Ehrlich són catalogades les diferents funcions de la immunitat en anticossos diferents i específics, aglutines, precipitines, sensibilatrius, bacteriolisines, Turró avançant-se a l'època les redueix a una acció única, que actua segons les possibilitats del moment i les necessitats de la nostra defensa biològica i entén la funció immunològica com una digestió, simplificant i aclarint així el problema de la immunitat: "el microbi és una substància assimilable més, i l'organisme, en presència d'ella, perfecciona els procediments d'assimilació, tal com ho fa, en l'aparell digestiu o fora d'ell, per qualsevol altre aliment", diu August Pi i Sunyer en estudiar l'aportació de Turró en aquest aspecte i en la qual ambdós treballaren durant molt de temps.

Estudia junt amb En González els fenòmens tan colpidors de l'anafilàxia, estudiats i precisats aleshores per En Richet. També Turró hi aporta les seves observacions personals i sobretot l'estudi de l'*anafilàxia inversa*, les quals el menaren a negar el caràcter específic del tòxic que actua sobre l'animal sensibilitzat. Fet que nous investigadors i per procediments i experimentació diferents han controlat amb posterioritat.

Ensem publica una sèrie de treballs sobre els neumococs i la infecció pneumocòcica i sobre cultius del bacil tuberculós.

Turró era un home vehement que vivia la llei de l'hora amb intensitat; era un panell que registrava tots els vents que al seu entorn passaven i en tothora vivia al ras per veure i seguir l'estel que cridava els homes. Mort Manuel Dalmau, que tan profunda influència havia tingut en el seu pensament, s'aparta de l'obsessió dels fermentes que tan l'havien capficat, com a tants d'altres sota la constellació d'Abderhalden, i reprèn amb En Pere Domingo les recerques comen-